

Шедевр волинського малярства

Не так давно в райгазеті промайнула інформація про те, що рівняни Андрій, Лідія, Юлія й Ольга Мамченки та Федір, Ганна, Валентина, Леонід, Микола, Василь, Любов, Ігор і Ганна Олійники разом з мешканцями Синьова Олександром, Аллою, Мар'яною і Василем Лавориками подарували гощанському Свято-Покровському жіночому монастирю точну копію ікони «Христос Пантократор з апостолами». Створив копію один із її дарителів, талановитий художник Олександр Лаворик.

Що ж це за ікона? «Пантократор...» — робота невідомого художника кінця XV — поч. XVI ст. Походить вона з Троїцької церкви села Речиця, що в Зарічнлянському районі Рівненщини. Окрім самої достатньої естетичної вартості, даний образ має велике значення для історії українського мистецтва як рідкісна пам'ятка малодослідженого малярства Волині.

Особливості технологічного виконання ікони характерні для малярських творів візантійської традиції (зокрема, італо-грецького її відгалуження), властивої українським середньовічним іконам. Домінуюче положення на площині ковчега займає поясне зображення Христа з розкритим Євангелієм у руці. У верхніх кутках ковчежного поля — менші зображення Богородиці та Іоанна Предтечі в позах моління до Христа. На бічних берегах ікони — по 6 поясних зображень напівповернутих у бік Ісуса апостолів.

Пам'ятка з Речиці — найбільш рання поміж відомих нині в Україні композицій такої іконографії. Психологічно виразний образ Христа є передвісником ренесансних тенденцій в українському малярстві. Одночасно проглядаються масштабна духовна велич образу,

соковита палітра, що містить вохри різних тонів, кіновар, синю, блакитну, зелену, чорну фарби, біло і золото.

Моделювання обличчя апостолів менш складне, ніж у Христа. Але ця здібненість свідчить швидше про мистецький темперамент автора, вносячи у невеликі зображення поживленість, енергію.

Внутрішній рух притаманний і образу Ісуса. Його зумовлюють і сильна воля зображеного, сконцентрована у вимогливому виразі обличчя та спокійному, однак владному погляді, і своєрідне положення ледь асиметричного обличчя та зверненого на глядача погляду очей. Усе це, посилене чітким рисунком і докладною опрацьованістю кожного фрагмента, куди, копіюючи, вклав свою високомистецьку лепту та духовну жагу й Олександр Лаворик, створює багатство і динамічність внутрішнього змісту ікони.

Тож копія пам'ятки з Речиці, справлена во славу Божу гощанській Свято-Покровській жіночій обителі вищезазначеними достойниками та розміщена відтак у древньому Свято-Михайлівському храмі, — воістину щиро-сердечний благодатний духовний дар.

Юрій КУЗЬМІН.